

Solen i mörker och månen i blod, eller hvad säger skriften om jordens sista...

Berglund, Erik Wilhelm

73 Cg Br.

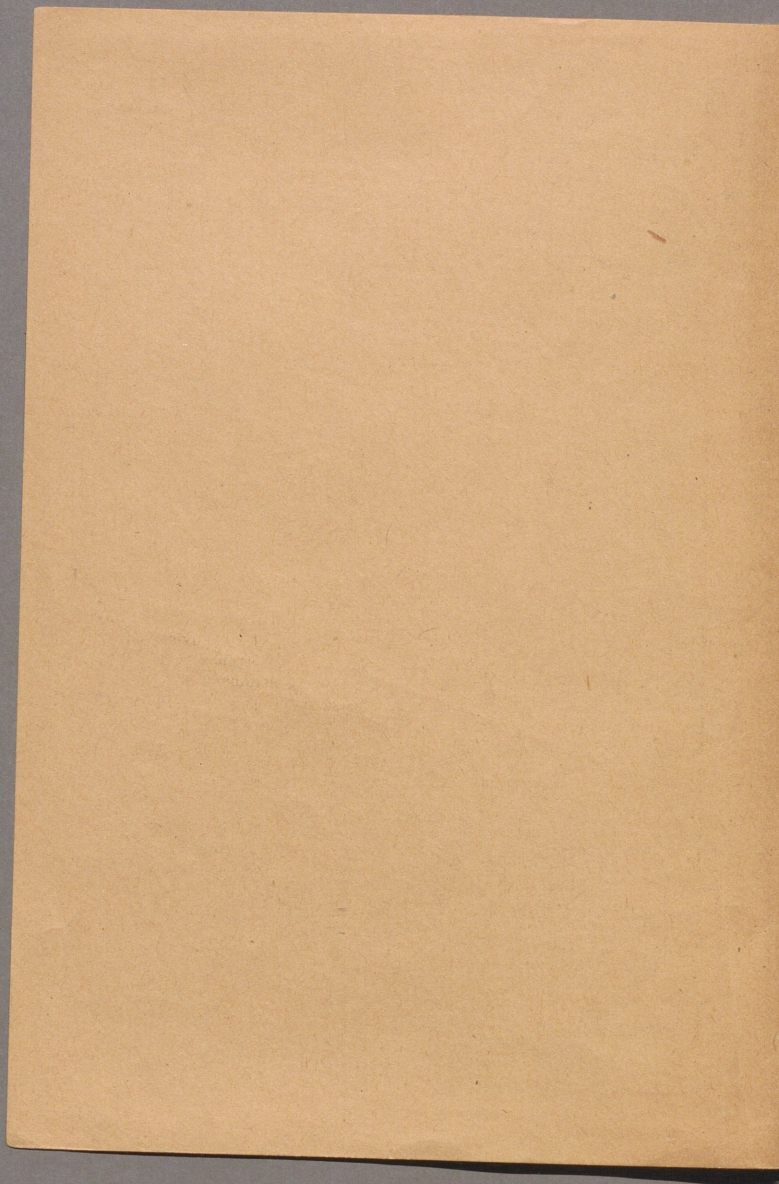
SOLEN I MÖRKER

och
MÄNEN
i
BLOD
af
E.W. Berglund.

Pris häftad 30 öre. Kart. 40 öre.

ANDRA UPPLAGAN.

1897.
Hörselöf
St. h.

SOLEN I MÖRKER och MÅNEN I BLOD

ELLER

HVAD SÄGER SKRIFTEN OM JORDENS SISTA TID?

NÅGRA REFLEXIONER

AF

E. WILH. BERGLUND

Men lären af fikonsträdet en liknelse. När nu dess qvistar blifva saftiga och löfven spricka ut, så veten I att sommaren är nära. Så också I när I sen allt detta, så veten att han är nära för dörren. Matt. 24: 32.

Andra omarbetade och betydligt tillökade upplagan.

STOCKHOLM
FÖRFATTARENS FÖRLAG

STOCKHOLM, 1895.

GULLBERG & HALLBERG BOKTRYCKERI,

1895.

STOCKHOLM.

GULLBERG & HALLBERG BOKTRYCKERI,

1895.

Förord.

Den korta tid af något mer än ett halft år på hvilken första upplagan af min bok *Solen i mörker och månen i blod* tog slut manar mig att skynda med utgifvandet af ytterligare en upplaga. Tiden är kort.

Flertalet kristna komma också öfverens om att tiden för Kristi dag icke kan vara långt aflägsen, men att den är så nära, att vi lefva midt inuti den allra sista tidens händelser och kunna vänta Meniskosonens ankomst hvarje ögonblick, derom äro icke alla ense.

Emellertid är det så. Då man upptager sin klocka och efter dess tidsbestämmelser påpekar timmens slut, eller dagens slut, eller efter almanackan månadens, årstidens eller årets slut, så blir man trodd. Men så är det icke då man talar om tidens slut. Men lika visst som dagen, månaden och året äro begränsade till vissa tidsområden lika visst är den närvarande tidsåldern en period af början och slut. *”Han har vägt världen på vågen. Med mått har han afmätt tiderna, och med siffror har han räknat tidsskiftena, och han hvarken rubbar eller ändrar dem förr än det fastställda måttet blifvit fylldt».*

Och fyllandet af tidsmättet och avslutandet beledsagas af i följd löpande naturliga händelser. Med

anledning af Uppenbarelsebokens bildrika språk har man fått den föreställningen, att profetiornas uppfyllelser i allt skola gå öfvernaturligt till. Så är dock icke händelsen. Historien visar från förångna tider, att profetians uppfyllelse inflätar sig i händelsernas naturliga gång; och så skall också ske vid Kristi tillkommelse. För den uppmärksamme bibelbetraktaren ligger det i öppen dag, att Kristi ankomst, som är ett afslutningsskede på den af oss kända historiska tiden, skall åtföljas af förfärliga, hittills aldrig anade, omstörtningar af vulkanisk natur. Förutsägelsema tyda derpå. Jordskakningar och dermed i samband stående stora vulkaniska utbrott, åtföljda af tordön, eld, lava, rök och askregn från jordens glödande inre skola bli så förskräckliga, att de förmörka solen och fördunkla månens sken; och då vändes »solen i mörker och månen i blod».

Sista dagen.

Och jag såg, då det bröt det sjetta in-seglet, och se, det blef en stor jordbävning, och solen blef svart som en hårsäck, och hela månen blef såsom blod; och himmelens stjernor föllo ned på jorden, såsom ett fikonträd faller sina omogna fikon, då det skakas af en stark vind; och himmelen försvann såsom en bok, hvilken hop-rullas, och alla berg och öar flyttades från sina rum, och jordens konungar och de stora och de rika och krigshöfdingarna och de mäktiga och alla tjenare och alla fria gömde sig i bergens kulor och klippor, och sade till bergen och klipporna: Fallen öfver oss och gömmen oss undan hans ansigte. som sitter på tronen, och undan Lammets vrede, ty hans stora vredes dag är kommen, och hvem kan bestå. Uppenb. 6: 12—17.

Solen uppgår strålande och klar, och sorglösa som förr skynda människorna till sina arbeten eller nöjen. Affärsmannen går till sitt kontor eller sin bod, och arbetaren till fabriken, plogen eller spåden. Hvar och en följer sina inträssen. Några unga män gå till krogen eller till varietén, andra till sjön för att segla; eller till parker och utvärds-hus. Här kläder sig en ung man i frack och hvit halsduk för att gå till en bjudning; där pryder sig en brud i tyll och blommor till bröllopsfest. Allt är lif och lust. Men plötsligt stannar det sorglösa lifvet. Man samlar sig här och der i grupper och samtalar oroligt. Häftiga jordstötter förnimmas. Un-

derjordiska då'n mullra under gator och hus; murrar svigta, marken darrar under fötterna "och berg och öar flyttas från sina rum". Häftiga stormvindar jaga tjocka molnmassor af rök och aska; solljuset öfvergår i töcken och mörker; himlens färg förändras från blygrått till svart och rymden upplyses endast af stjernor, som falla och likt tallösa raketer genomkorsa de mörka molnen. "Himlarnas krafter bäfva". Hafvet vräker och bullrar utan synbara orsaker och hela skapelsen synes darra på sina grundvalar. Menniskorna förskräckas och förtvifla och skulle gömma sig bland "berg och högar" om de kunde; och när aftonens tid inträder och månen börjar synas, så visar han sig som en ohygglig blodröd skifva, utan glans, och ökar med sitt hemska utseende människornas hopplösa belägenhet. Tidens ur, uppdraget för vissa år, synes vilja stanna i sitt lopp.

"En vredens dag är den dagen, en dag af nöd och ångest, en dag af ödeläggelse och förödelse, en dag af mörker och dimma, en dag af moln och töcken."

Då upplyses plötsligt den nattsvarta himmelen af ett hvitt, intensivt, ljungeldsliknande sken, som fladdrar upp och flammar från öster till väster och förbyter mökret i strålände dager. Man skyler ögonen med handen och skådar mot höjden för att söka visshet om hvad som åstadkommer det sällsamma ljuset och hvad som komma skall; och snart veta alla, till och med evangeliis hädare och bespottare att det är människones sons tecken, som bebådar morgonen af evighetens stora dag. "Alla jordens släkter jämra sig". De förr så stora jordiska in-

trässena förgätas; rangens grader glömmas och dör-rarna till rikedomens salar stå öppna; ty allt tyd-ligare, ju mera man humnit vänja ögonen vid det starka ljuset, framträder i strålglansen däraf, synbar för alla, konungen Herren Kristus, omgifven af ota-liga saliga varelser; och på jorden höjes redan här och där ropen: "*I berg fallen öfver oss och I högar skylen oss för hans ansigte som sitter på stolen!*"

Nu inträder ett stort lugn och en fullkomlig stillhet i naturen. Jordbäfningen upphör; de hastiga vindarne lägga sig och ej en fläkt stör stillheten. De, hvilkas namn äro skrifna i lifsens bok, tecknas; och "*änglarna utgå och skilja de onda ifrån de rättfärdiga*".

I sammanhang med dessa häpnadsväckande före-teelser äger en annan lika underbar händelse rum, ty liksom det i jorden sådda kornet, fastän synbar-ligen dödt, äger i sig lifskraft att vid vårsolens in-verkan vakna till lif, så ha här i kraften af Kristi tillkommelse otaliga i tron på honom, för länge se-dan afsomnade, vaknat och föras nu af änglar, syn-bara för alla, upp mot himmelen till evigt lif. Haf och jord, floder och sjöar återgifva sina döda. "*Då skola de förståndige lysa såsom himmelens sken och de som hafva undervisat många till rättfärdighet skola lysa såsom stjärnor i evighet, i deras faders rike.*" Och liksom i vårdagar, då solens värme bräcker den öfvervintrade puppans skal och ur dess gömma befriar en skimrande fjäril, så få nu, i jor-dens sköte gömda och glömda, men i lifvets bok upptecknade döda, lif och svinga sig fria och glada, iklädda evighetens dräkter, under jubelsång i not-höjden sin befriare till möte. Här ha vi dessa som

med Paulus kunna säga: *“Jag har kämpat den goda kampen, jag har fulländat loppet, jag har bevarat tron. Härefter är mig förvarad rättfärdighetens krona, hvilken Herren, den rättfärdige domaren, skall gifva mig på den dagen: men icke allenast mig, utan ock alla, som hafva älskat hans uppenbarelse“*. På detta sätt *“kommer den rättfärdige icke i dommen, utan är gången från döden till lifvet“*.

Men länge få de på jorden kvarvarande på Kristus troende icke betrakta dessa under, ty plötsligt känna de sig fattade af en förut obekant kraft och förda uppåt, burna af Guds budbärare till Herrens möte. *“Då skola två män vara tillsammans ute på marken den ene af dem upptages och den andra kvarlämnas. Trå qvinnor skola tillsammans vara sysselsatta med hushållsbestyr; den ena af dem upptages och den andra kvarlämnas“*. Då lämnar dagakarlen sin spade och ämbetsmannen sin befattning. Makar skiljas från hvarandra och från föräldrar försvinna barn för alltid. För syndaren blifver denna skiljsmessa för all framtid fruktansvärd, men de troende däremot få nu bokstaffligen besanna sin herres ord, att *“bergen skola vika och högarna falla, men min nåd skall icke vika ifrån dig och mitt fridsförbund skall ej förfalla“*. Och snart är den lyckliggjorda skaran samlad inför Guds tron, som Johannes talar om skulle samlas där, nämligen 144,000 af alla Israels stammar, förutom *“en så stor skara, att ingen kunde räkna den, ur hvarje annat folk och slägt“*, och hvilka nu för alltid få lämna bekymmer, oro, nöd och sorg.

Jorden är nu tom på kristna; himlen sluter sig. Undren försvinna för de på jorden kvarvaran-

des blickar och dessa märka nu först hela vidden af sin öfvergifna belägenhet. Himlen är som af koppar och nådens tid för alltid förbi, därför att de icke begagnade den tid i hvilken de söktes. "*Nu väl, I rike, gråten och tjuten öfver edra förestående eländen. Eder rikedom är förruttnad. — I hafven samlat skatter i de yttersta dagarna*". — — —
 "Och de skola kasta sitt silfver ut på gatorna och akta sitt guld såsom orent, ty deras silfver och guld skall icke kunna hjälpa dem på Herrens vredes dag". Nu skola människorna gå omkring och söka efter en förlåtelsens och nådens budbärare, men ej finna någon; Herrens ande har vikit bort.

Och dock se vi i skaran af olyckliga kvarlämnade många präster af alla bekännelser som springa om hvarandra och ropa: "*Herre, Herre! Hafva vi icke i ditt namn profeterat och i ditt namn utdrifvit onda andar och i ditt namn gjort många kraftiga gärningar? Men från den slutna himmelen svaras: "Gån bort ifrån mig, I förbannade, till den eviga elden, som är tillredd åt djäfeulen och hans änglar: Ty jag var hungrig och i gåfven mig icke att äta; jag var törstig och I gåfven mig icke att dricka; jag var husvill och I herbergeraden mig icke; naken och I klädden mig icke; jag var sjuk och i fängelse och I besökten mig icke. — — Allt hvad I icke gjorden en af dessa minsta det gjorden I icke heller mig*". Och dessa skola gå bort dömda — ej blott för det onda som de gjort, utan **i följd af att de underlåtit att göra det goda de kunnat uträtta.**

"Ty si en dag kommer trinnande såsom en ugn, då alla stolte och alla ogudaktiga blifra till

halm och den dag som kommer skall antända dem säger Herren Zebaot.“

När skall detta ske?

Det är tydligt att när lärjungarna hörde talet om jordens stora sluttilldragelser så skulle de fråga: ”När skall detta ske?” och svaret blef, att *”om den dagen och om den stunden vet ingen — utom min fader allena“*. Men, fortsätter frälsaren, om I aktgifven på de tidstecken som måste komma förut så kunnen I däraf se hur målet närmar sig, liksom man genom att aktgifva på trädens kvistar vet, att när de börja blifva saftiga, och bladen börja spricka ut, då är sommaren nära. Och nu är det vår afsigt att lyda detta råd och genom en kort undersökning af förutsägelseerna och tidstecknen se huru nära man är målet. *När skall detta ske?*

Jo, det skall ske när följande Herrens förutsägelser gått i fullbordan:

”Många skola komma under mitt namn och säga: Jag är Kristus och skola förvilla många. Ty falska krister och falska profeter skola uppstå”.

”Och I skolen få höra krig och rykte om krig“.

”Och det skall vara hungersnöd“.

”Och farsoter“.

”Och jordbäfningar mångenstädes“.

”Då skola de öfverlämna eder till lidande och döda eder; och I skolen blifva hatade af alla för mitt namns skull”.

”Och det skall blifva förskräckliga syner och stora tecken ifrån himmelen“. — —

“Men allt detta är **begynnelsen** till smärtan“.

“Och detta evangelium om riket skall predikas i hela världen, till ett vittnesbörd för alla folk och **då skall änden komma.**“

”Men hastigt efter de dagarnas vedermöda skall solen förmörkas, och månen skall icke gifva sitt sken, och stjärnorna skola falla ifrån himmelen och himmelens krafter skola bäfra:

”Och då skall människones sons tecken visa sig på himmelen”.

Vi tro oss kunna särdele dessa förutsägelser i två afdelningar. Den första innehållande de tecken, hvilka, såsom varningar, skulle under århundradenas lopp inträffa och om hvilka Kristus själf säger: “*Detta är begynnelsen*“; och hvilka förutsägelser synbarligen redan nu äro uppfyllda.

Och den andra afdelningen innehållande några tecken för Jesu omedelbara ankomst, hvarom det heter: “*Då skall änden komma!*“

Det första tecken af förra afdelningen lyder så, att “*Många skola komma under mitt namn och säga: ”Jag är Kristus och skola förvilla många, ty falska Kristor och falska profeter skola uppstå — —“.*

Det är vanligen fallet att fleitalet af de människor som tro på bibeln vänta, såsom tecken till Kristi ankomst, att falska Kristi, falska profeter o. s. v. skola komma att uppträda först; och de tänka sig sällan såsom möjligt att det förutsagda redan har inträffat. Så är emellertid händelsen. Falska Kristi ha redan uppträdt så många gånger att det skulle bli tröttsamt att uppräknat dem alla. Redan år 128 e. k. uppstod en man vid namn Barkokba,

som genom tecken och under förmådde folket att antaga sig som den länge väntade Messias och som, efter flera års krig, i hvilka 600,000 judar omkommo, dödades. Omkring 432 e. k. uppträdde Moses Kretensis och gaf sig ut för att vara Messias. År 520 uppträdde Dunaan under samma föregifvande; 530 Julius af Kanaan som en tid förde krig, hvarvid 20,000 judar dödades och lika många tillfångatogs; 724 uppträdde Senerus, en spansk jude; 831, 1137, 1138, 1157 samt intill närvarande tid ha ytterligare minst ett tiotal personer, föregifvande sig vara Messias, uppstått.

Falska profeter ha äfvenledes i stor myckenhet uppstått under tidernas lopp och bedragit många. Bland de mest beryktade må här nämnas Josef Smith, mormonismens grundläggare, och Muhammed. Efter den förre fortlevva i Amerika mormonerna, som under religionens täckmantel, under sken af gudaktighet, drifva politik och för öfrigt lefva i allehanda laster, af hvilka liderligheten genom det s. k. månggiftet blifvit den förhärskande. Folket hålles i okunighet och bedrages genom hemliga ceremonier, samt plundras systematiskt af sitt talrika prästerskap. Efter den senare fortlevver muhamedanismen, som i Asien, Afrika och Turkiet i Europa, blifvit utbredd genom stora mördande krig. Muhamedanerna innehafva, sedan mer än 1200 år tillbaka, det heliga landet, men deras stormaktstid synes nu lida mot sitt slut. Således ha vi här sett att falska Kristi och falska profeter, som skulle innan tidens slut uppkomma, "och bedraga många, så att om möjligt, vore äfven de utkorade skulle förförda varda"; —

dessas ha redan uppträdt och haft sin bästa tid. Profetian härom är således redan uppfylld.

Vidare säges det: att innan tidens slut "*skolen I få höra krig och rykte om krig*". Och krig ha inträffat: — krig så mördande, så stora och af så omstörtande beskaffenhet, att mången trott dem liktydiga med världens undergång, ha mer än en gång sedan Kristi tid gått öfver jorden. Hvem erinrar sig ej det stora Fransk-Tyska kriget? Och gå vi längre tillbaka så erinrar historien oss om Carl XII:s krig, som säges ha borttagit omkring 1,000,000 människor; och 30-åriga kriget, samt Napoleon I:s krig, hvilket senare sägas ha kräft 3,000,000 människor. När detta skrives rasar mellan de båda asiatiska stormakterna Japan och Kina ett mördande krig, som ådrager sig hela den kända världens uppmärksamhet. Derjemte erinras vi om otaliga andra krig.

Hungersnöd har också ofta och i stor utsträckning hemsökt jorden. Några tillfällen må här nämnas. Åren 310—11 dogo i England 40,000 människor af hunger; år 400 var så svår hungersnöd att innevärnarna i städerna begärde att få äta människokött, och året 534 var liknande. Italien var som en ödemark. Folk förtärde människokött; somliga trakter voro folktomma. De uthungrade människornas kroppar voro som förtorkade, deras hud hårdnade som barkadt läder och fastnade vid benen; ansiktet var känslöst och förvridet. I Picenum dogo 50,000. 1124 var svår vinter och så förskräcklig hungersnöd, att landsvägarna voro fulla af döda kroppar. 1258 var dyr tid i England och Frankrike och i London dogo af hunger 15,000 personer, 1352 dogo i Kina 900,000 människor af hunger. 1426 var

dyr tid och hungersnöd i Europa. I Milano dogo 60,000 människor. 1600—1603 voro svåra hungersår i hela Europa. Föräldrar tillgrepo sina döende barn; och för att stilla den rasade hungern åto människorna kattor, råttor o. d. I Moskau ensamt dogo af hunger och pest omkring 50,000 personer. 1764 förstörde hetta och torra grödan i Ostindien, hvarpå följde hungersnöd, som borttog oräkneliga människor. Städernas gator lågo fulla af döda kroppar af män, kvinnor och barn. Floderna voro uppfyllda af lik och vattnet förgiftades, och innan landsplågan upphörde hade tredjedelen af folket eller omkring 30 millioner människor omkommit. 1871 omkom genom hungersnöd i Persien 3 millioner människor. I Kina rasade under åren 1876—78 den rysligaste hungersnöd. Dr. Blodgett, missionär på platsen, antager att mer än 10 millioner människor omkommit. 1879 var hungersnöd i Egypten, Indien, Södra Amerika och Persien, och år 1892 var så stor hungersnöd i Ryssland att 35,000,000 menniskor då dogo. — Vi ha härmed endast framdragit några få exempel på huru Kristi förutsägelse om hungersnöd äfven gått i den noggrannaste uppfyllelse, för länge sedan.

Likaså ha stora farsoter inträffat, såsom t. ex. år 187 då en så våldsam farsot härjade Italien att endast i Rom 5,000 människor dagligen dogo. År 266 uppträdde en dödlig farsot i Etiopien, spridde sig till Egypten, Syrien, vestra Asien, vidare till England och Skottland och rasade dessutom öfver hela romerska riket. Skottland ägde efter pesten knappt så många lefvande människor att de kunde begrafva de döda. Jorden liknade en ruin där hvarje

hus bar spår af förödelsen. År 375 dogo i Wales 43,000 människor af pesten och ar 400 rasade den öfver allt. 590 härjade påst åtföljd af utomordentliga fenomen. Fisken dog i vattnet och gräs-hoppor sväfvade fram som moln och förmörkade luften. Ovanliga fläckar uppkommo på kläder, dörrar och andra föremål. Afrika ödelades nästan alldeles. År 745—6 rasade pest öfverallt. Konstantinopel förlorade 300,000 menniskor. År 1000—4 härjade rödsot m. m. Mer än halfva menskligheten borttrycktes. År 1243 rasade i Italien en så förödande pest att knappt en tiondedel af befolkningen öfverlefde den. År 1333 uppkom digerdöden för första gången. Den hade sitt ursprung i Kina från en ur jorden uppstigande ånga, som var så giftig och så dödande att den ödelade jordens yta till en utsträckning af hundratals mil. Först rensopade den hela Asien och drog sedan under en tid af tretton år väster ut öfver hela Europa. Förskräckliga fenomen både på jorden och i luften åtföljde den. Ovanliga och vederstyggliga insekter i oräknelig mängd fyllde luften. Alla menniskor grepos af fruktan för digerdöden; de öfvergäfvö sin egen dom och lät den förstöras, och boskap och husdjur lupo omkring i vildmarken. Hela byar och trakter voro totalt öde; all sysselsättning upphörde; städerna stodo folktomma, allt bar prägeln af namnlös förtviflan. Vi gå förbi alla de olika slag af pest, och förödande febrar, som historien berättar om, för att erinra om en nyare tids ej mindre fruktansvärda sjukdom, nämligen koleran, som 1781 för första gången uppträdde, då människorna hoptals dogo. Hälften af en armé brittiska soldater dog bort på tre dagar och sjukdomen fortsatte därefter ett liktåg öfver

hela jorden. År 1817 uppträdde samma sjukdom. Hela Indien fylldes med lik och åren 1829, 1831, 1832, 1836, 1841, 1850, 1856, 1866 härjade samma sjukdom Europa. Från förlidet är berättar tidningarne om pesten i Kina följande:

Pesten eller »svarta döden», som graserar i distriktet Kanton, skördar för hvarje dag allt flere offer. Sjukdommen infinner sig helt plötsligt. De första symptomerna äro hög feber, ansvällning af körtlarna, ljumskarna och halsen. Snart inträder medvetslösheten och döden följer efter 24 timmar eller mindre. Ungefär 60 proc. af alla de insjuknade aflida. I och för likens begrafning har en särskild begrafningsplats inköpts, och stoppas de döda i jorden med största möjliga brådska. Det är svårt att få kinesiska bärare att hjälpa till med likens transport, och ofta måste de britiska polismännen sjelfva lägga de svartnade döda kropparne i kistorna. Många kineser, som angripits af epidemien, vägra likaledes att låta föra sig till sjukhusen. De infödda söka räddning i sina vidskepliga ceremonier, marschera natt och dag genom gatorna, skrika och afbränna fyrverkeripjeser för att blidka de onda andarne. I Kanton rasar sjukdomen fruktansvärdt. Vicekonungen, guvernören och de högre embetsmännen hafva offentligen offrat åt de onda andarne för att härigenom hindra epidemien från att sprida sig. Pesten angriper äfven djur. I Kanton har man samlat ihop och nedgrävt 21,000 döda råttor.

Man kan af följande, i en Hongkongtidning förekommande historia göra sig en föreställning om pestens framfart. I en af åtta medlemmar bestående familj hade under loppet af en enda dag de sju

fallit offer för epidemien. Den enda kvarlevande var en liten flicka, som dock ej orkade gå ut för att beställa likkistor åt de döda. På eftermiddagen bröt en tjuf sig in i huset för att plundra. Honom erbjöd flickan penningar och lofvade honom, att om han skaffade likkistor till huset, skulle han sedermera få lof att taga med sig så mycket han ville. Denna öfverenskommelse föll mannen i smaken, och han lemnade huset med penningarna. Men då han kom tillbaka, var också flickan död. Nu begynte han rafsasamman alla värdeföremål han kunde komma öfver, men medan han höll på härmed, föll han plötsligt omkull och gaf upp andan.

Emellertid se vi af de anförda exemplen från såväl forntiden som nyare tid, huru Kristi förutsägelse angående kommande farsoter har uppfyllts.

Så är också händelsen med Herrens förutsägelser om jordbäfningar. Ponton förmäler i boken om jordbäfningar och vulkaner, att jordbäfningar, genom hvilka städer blifvit förstörda och menniskolif spilda, intill år 1865 voro tillsammans 227. Om en sådan skrifver en tysk professor följande: Den 23 Jan. 1878, samt de tvänne följande dagarna, hemsöktes Iquique i Bolivia af svåra jordskalf. Två dagar senare efterföljdes dessa af en svallvåg på kusten af Peru, som gjorde stor skada i hamnarna. Samma dag märktes en stöt i Lissabon, och dagen därpå inträffade på ön Jersey en så svår jordbäfning, att husen vacklade och klockorna började ringa. Jordbäfningen på Jersey märktes samtidigt på en vidsträkt areal. I mellersta Europa ha åtskilliga jordskalf märkts under året. Det svåraste och vidsträktaste ägde rum den 26 augusti och märktes från Hanno-

ver och Utrecht till Mainz och förorsakade stor bestörtning i Brüssel, Lüttich, Bonn och Köln. I den sistnämnda staden, var hela marken i rörelse. Jordytan skakades höjdes och sänktes, liksom det böljande hafvet, och denna rörelse ökades beständigt, hvarvid husen gungade fram och tillbaka. Bord, stolar, sängar o. s. v. råkade i häftig rörelse. I en närbelägen stad störtade husen omkull. Denna jordbävning i mellersta Europa åtföljdes af en annan på de aflägsna Aleutiska öarna, och samtidigt inträffade den stora jordbävningen i Lissabon, jänte en svallvåg som bokstafiligen dränkte en hel by. Under april var i närheten af Konstantinopel en förskräcklig oro rådande, som ökades ännu mer genom jordskalfvet i San Stefano, förorsakade en skada, som uppskattas till 5 $\frac{1}{2}$ millioner kronor i svenskt mynt, samt många människors död. Utom den redan nämnda jordbävningen i Lissabon under vintern 1877—78 hemsöktes denna stad den 8 juni af ännu en annan, men mycket mera våldsamt, samt i förening med en orkan, som varade i sex sekunder. De största jordbävningarna under året ha ägt rum i Södra Amerika och den mest förstörande inträffade den 12 Maj i Venezuela, der en stad med stora blomstrande fält förstördes. Denna jordstöt var så våldsamt, att inom två sekunder var hela staden en ruin och därvid omkommo vid pass 500 människor.

För kort tid sedan läste vi om häftiga och förstörande jordskalf i Grekland; och nyligen tillförde oss telegrafan meddelande om en dylik händelse i Syd Amerika då fyra städer förstördes och 10,000 människor omkommo. När vi till detta lägga de

eldsprutande bergens krafter så inse vi nog snart att jorden icke erbjuder en varaktig stad.

Från en nyare tid tillför oss utländska tidningar bland annat följande mer eller mindre detaljerade skildringar i samma riktning:

Till Newyrk Herald telegraferas från Buenos Ayres i oktober förlidet år: I Lariojo hafva under ett jordskalf 1,000 människor omkommit. Tusentals personer äro husvilla.

Från Japan meddelas under den 25 oktober att under ett jordskalf derstädes 3,000 byggnader kullstörtat och 260 personer omkommit.

Häftiga jordskalf anställde på aftonen den 2 november ganska stor förödelse i staden Mexiko. Man kände tre häftiga stötar, och en mängd byggnader blefvo ramponerade, taken instörtade flerstädes, och 13 personer krossades under ruinerna. Det hemska i situationen ökades ytterligare derigenom att den elektriska belysningen slocknade; vattenledningen brast sönder och öfverallt störtade människor och djur till marken. På sina ställen öppnade sig väldiga remnor i gatornas stenläggning. Utanför staden voro jordstötarne ännu starkare och mera förderbringande. I Jojetla kände man sju af häftigt underjordiskt dån beledsagade skakningar.

Rom den 20 nov. f. å. Från skådeplatsen för jordskalfven ingå alltjämt nya underrättelser om jordödeläggelser. Talrika industriella verk hafva måst inställa sin verksamhet. En mängd arbetare äro härigenom husvilla. Befolkningen bor i det fria. I Palme räknar man nu öfver 300 skadade och 6 döda. 15 hus ha rasat och 300 hota att störta samman. Alla byggnader äro obeboeliga. Skadan,

ensamt för lösören, uppgår till 2,000,000 lire. I San Procopio ha 48 lik framdragits ur ruinerna af den sammanstörtade kyrkan och 150 lik ur spillrorna af rasade hus. De skadade äro otaliga.

Reggio den 23 november förlidet år. Regeringskommisarien Galli har besökt Bagnara, Pellegrino, Santa Eufemia, Sinopoli och San Procopio. Husen ligga i ruiner. Bagnara är mindre ödelagdt än de andra orterna. På flere ställen ligga stympade lik och afslitna kroppsdelar under bar himmel. Redan begrafda lik ha måst uppgrävas och läggas i djupare grafvar för att förekomma sjukdomar. Kommisarien har öfverallt medfört penninghjelp samt är åtföljd af en militärläkare, som skall bringa de skadade hjelp. Olyckans vidd är obeskriflig. Öfver 50,000 människor äro blottade på allt.

Häraf ha vi sett att Herrens förutsägelser om jordbäfningar mångenstädes gått i fullbordan.

Säkert är att lärjungarne af Jesu tal om händelserna i de yttersta tiderna fingo den uppfattningen, att hans tillkommelse skulle vara åtföljd af stora naturrevolutioner och stora svårigheter. Det är tydligt att de deraf gerna skulle komma att draga den slutsatsen när stora svårigheter och hårda tider af ett eller annat slag inträffade så skulle sista tiden vara inne. Jesus vill taga dem ur denna uppfattning då han säger att sådant skulle komma att inträffa många gånger förut och tillägger:

»Det är icke straxt ändan;» — »det är begynnelsen till smärtan.» Eller med andra ord att dessa händelser som han omtalat skulle ske först.

»Sedan,» säger Herren, *»skola de innan tidens slut, öfverlämna eder till lidande och döda eder; och*

I skolen blifva hatade af alla för mitt namns skull.»
 Detta har äfven bokstafligen gått i fullbordan för länge sedan. Redan romerske kejsar Nero påbjöd åren 63—68 förföljelse och dödade många tusen af de kristna. Somliga af dem blefvo under denna lidandets tid framställda till offentligt begabberi och spott för de förbigående; andra insveptes i vilda djurs skinn och kastades för glupska hundar att ihjälrifvas; somliga blefvo korsfästade; andra lefvande brända. Somliga af dessa förvarades till aftonen. De öfverkläddes då med skjortor öfversmorda med vax, beck, harts och dylikt, fästades vid pålar, påtändes och fingo så brinna som facklor hela natten. Sedermera följde den ena förföljelsen efter den andra under åren 95—96; 98—117; 117—128; 167—180; 201—211; 235—238; 257—262 allt intill Bartolomeinatten i Frankrike, då på en enda natt 30,000 kristna dödades; och inquisitionen i Spanien, då de kristna i tusental mördades på det grymmaste sätt intill våra dagars religionsförföljelser i Ryssland. Missionshistorien omtalar att under förföljelserna blefvo de kristna plågade och dödade — utom på nyss uppräknade sätt — på så sätt att en del försmäktade i mörka, kalla och stinkande fångelser; andra sträcktes på pinbänken. På några refs köttet af benen genom vissa därtill inrättade bödelsinstrument; andra blefvo pryglade, gisslade eller hudstrukna och sedan blef den hudflängda kroppen öfvergjuten med ättika och beströdd med salt, samt ändtligen stekt på halster vid sakta eld. De öfverstänktes med smält metall och sjudande beck; någras kroppar smordes med honung, hvarefter de, bundna till händer och fötter, lades i solen, för att plågas och

stingas af flugor och andra insekter tills de dogo. Några innebrändes i sina hus; andra sattes i glödande jernstolar, eller brändes lefvande på bål, eller glödande ugnar. På några skars tungan ur halsen och hår och skinn drogos dem af hufvudet, andra släpades nakna på gator och på skarpa stenar tills de dogo; kastades på offentliga skådeplatser för vilda djur; flåddes lefvande, stenades, korsfästades, blefvo lefvande begrafna. Några dödades med att de, tillika med ormar, ödlor och andra giftiga kräk, instoppades i säckar, som sedan sänktes i hafvet, andra upphängdes vid fötterna tills de dogo af hunger m. m. Dessa trosvitnen, som i hundratusental för sin tro på Kristus blifvit på det grymmaste sätt marterade och dödade, visa att äfven denna Jesu förutsägelse, om kommande förföljelser gått i bokstaflig uppfyllelse.

Äfven omtalar Herren att före hans tillkommelse skulle »*blifva förskräckliga syner och tecken ifrån himmelen.*» Om sådana berättas ifrån skiljda tider följande. År 1780 förekom en hel dag så nattsvart att människorna måste tända ljus och fåglarna uppsökte sina nästen. Alla människor voro uppfyllda af ångest och tänkte på världens sista tid. — I december 1842 sågs i London solen tvenne timmar omgifven af 5 glänsande större och mindre och olikfärgade ringar. Den 9 sept. 1844 syntes i Amerika liknande tecken i solen. Den 9 mars 1845 sågs i Cambridge solen omsluten af praktfulla ringar. Den 19 maj 1780 syntes månen röd som blod. Den 14 febr. 1843 visade sig äfven i Philadelphia månen blodröd med ett svart kors öfver ytan. Snart återtog han dock sin vanliga färg hvarvid korset öfvergick i

silfverhvitt. Den 29 april 1843 syntes på Long Island ett underbart himmelstecken klarare än månen upplysa himmelen. Och på månen syntes i New York den 25 maj 1849 en människoskepnad, klädd i hvit dräkt. Cincinnati Sun meddelar att den 21 mars 1843 visade sig på himmelen ett sken som upplyste hela jorden, såsom åskådarna tyckte, och som var så starkt att de svårigen kunde se därpå. I zenit på himmelen visade sig en orm i starkt rött ljus, som efter en stund öfvergick i bokstäfverna »G O D» och derefter försvann. I New Glasgow i Kanada syntes fredagsaftonen den 19 maj 1843 ett stort svärd hänga i himmelen och måndagseftermiddagen observerades i samma stad en glänsande krona som var obeskrifligt praktfull. 1883 och 84 låg öfver vårt land »det röda skenet», hvars uppkomst ingen mäktat tillfredsställande förklara.

Till sist säges att *»detta evangelium om riket skall va da predikadt i hela världen, alla folk till vittnesbörd och då skall änden komma.* Om det hade stått att detta evangelium om riket skall varda trodt i hela världen så skulle vi ha skäl att invända att då skall Herrens tillkommelse dröja länge nog ännu. Men nu står det icke så, utan blott att det skall varda predikadt. Och därom veta vi, efter redan nu gamla evangeliska rapporter, att alla de viktigaste hednaländer äro nu besökta af Kristi sändebud. I Kina, Japan, Persien, Hindostan, Turkiet, östra, södra, västra och norra Afrika, Madagaskar, Grönland samt öarna i Stilla hafvet verka 31,000 Kristi tjenare, förkunnande för bedröfvade själar Jesu öfversvinneliga kärlek. Utom den egentliga kristen-

hetens gränser finnes 4,000 kristna stationer, 2,500 kristna församlingar med 273,000 medlemmar; och sammanräknar man alla som antagit det kristna namnet så utgör antalet omkring 2,000,000. I Indien och Birma finnas 7,480 missionärer och lärare, 3,000 stationer och 70,800 kommunikanter. Baptisterna ha omvänt till kristendom befolkningen i Birma samt på Jamaika, Amerikanska missionsföreningen har gjort detsamma på Sandwichsöarna, Brödraförsamlingen på Grönland, Wesleyanerna på Vänskaps- och Fidjiöarna. Independenterna på Söderhafsöarna och Madagaskar. I Hilo på Owaihi finnes en församling, bestående af 4,500 medlemmar som för mindre än 60 år sedan voro vildar. På Fidjiöarna samlas till gudstjänst, söndagligen mer än 90,000 kristna, som för ej så lång tid tillbaka voro människoätare. På mer än 300 af Polynesiens öar har evangelium totalt utplånat hedendom och bibeln har blifvit öfversatt på 326 språk; spridd i minst 148,000,000 exemplar och finnes i alla land. Ensamt Brittiska och utländska bibelsälskapet har utsändt från 1804—1893 biblar och testamenten till ett antal af 139,559,005 på 320 olika språk. Under det förflutna året säger sig frälsningsarmén ha omvänt omkring 240,000 menniskor. Till och med på Grönland finnes 80,000 kristna. Dessa spridda och sannolikt mycket otillräckliga meddelanden visa dock att detta vilkor för Kristi ankomst — evangelii spridande — i det närmaste synes vara fyllt.

Nog är det underligt att flertalet menniskor ännu tro att ändens tid är långt borta! Tviflaren försöker invända att Herren sagt att före hans an-

komst skall inträffa krig, pest, hungersnöd, jordbävningar o. s. v. och ser ej att dessa tidens tecken redan ligga långt bakom honom och att profetians timvisare pekar på ett nära förestående för alltid afgörande ögonblick. Allt visar att det är så. Vi vilja därför med detta rop till alla: Gören eder beredda att mottaga brudgummen, ty förr än I anen skall dombasunen ljuda och himmelens krafter skola bäfva!

I det följande skola vi skärskåda några tecken för Kristi omedelbara ankomst.

Tiden för vår frälsares ankomst skall vara en sorglös tid, med bröllop och nöjen, »*som det var i Noaks dagar*;» eller ett lugnt samarbete »*då två skola mala vid en kvarn*», eller tillsammans utföra arbete »*ute på marken*». Den allmänna åsikten skall vara att ingen fara är för handen, och därför blir domarens ankomst så mycket mera öfverraskande, Paulus säger åt Tessalonikerna att »*Herrens dag kommer som en tjuf om natten. När de säga: Det är frid och trygghet, då kommer oväntadt förderf öfver dem.*» Ej blott de världsligt sinnade skola skratta åt alla olycksprofeter, utan äfven de kristna skola vara hemfallna åt så stor likgiltighet att vid Herrens tillkommelse, alla äro mer eller mindre inslumrade i likgiltighetens bedrägliga ro. Berättelsen om »*de visa och de fåvitska jungfrurna*» visar oss det inre tillståndet i församlingen; och att af alla dessa, som gått ut från världen och från synden, i samma ändamål, nemligen att »*möta brudgummen*», endast halfva antalet vakar och tror — lefver ett trons lif i barmhertighet och goda gärningar — och insläppes vid hans ankomst med honom i brölloppssalen.

Halfva antalet na återfått kärleken till denna världen och försjunkit i nöjen och fåfänga, girighet och vinningslystnad.

När flertalet kristne i vår tid höra Jesu ord: *den, som tager till svärd, skall med svärd förgås; älsken edra fiender; välsignen dem, som eder banna; vänd venstra kinden till, när någon slår dig på den högra* — då tillämpa de orden så, att de organisera försvarsrörelsen, härordningar och rättgångar.

När Jesus befäller sitt ords förkunnare fullkomlig fattigdom — så talar man inom kyrkan om löneregleringar. När Jesus vill, att *»den ena handen icke skall veta den andras allmosa»* — skriva de kristna på listor och göra sällskapsnöjen af sin nödhjelp. När Jesus oafslätligt manar: *»Samlen icke edra skatter på jorden; der eder skatt är, der är edert hjerta;* när han varnar de rike, att de svärigen komma in i himmelriket — så äro trosbekännare oförfärdadt räntetagare, börsspekulanter och bolagsbildare.

Men de flesta kristna älska sin nästa så, att de ge honom, hvad som blir kvar, sedan de skaffat sig sjelfva allt, hvad de önskat. Och för de rike kristne, i deras dyrbara hem och vid deras präktiga festmiddagar, ter sig *»nästan»* framför allt som deras bordsgranne.

Vi fråga därför: Är det icke redan så att halfva antalet troende redan sofva i likgiltighetens bedrägliga ro?

I motsats till föregående i församlingen är det en gängse föreställning att världen, tiden kort före Kristi tillkommelse, skall utmärka sig för förfärliga krig — världskrig. Uttrycken hos Joel som om si-

sta tiden säger: "*Smiden edra plogbillar till svärd och edra vingårdsknivar till spjut!*" samt uttrycket i Joh. Upp. 16: 14. »*Gå ut till konungarna på hela jorden för att församla dem till strid på Guds, den alsvåldiges dag*», styrka denna uppfattning. Vi dela så till vida denna tanke att vi tro, att krigsrüstningarna då nått sin höjd, beväpningen blifvit mest förödande, och krigsfolkets antal det största möjliga i hvarje nation. Vi tro också att stormakterna då skola bereda sig till ett världskrig, och kanske också börja det, men vi tro ej att det tilltänkta massmördandet kommer till fullt utbrott, utan förhindras genom Fridsfurstens mellankomst, då ett annat rike skall upprättas.

I den bön som Herren förestafvar sina lärjungar finnes också orden: »*Tillkomme ditt rike.*» Dessa ord häntyda på både att ett annat rike, med annat styrelsesätt, skall komma att upprättas och att detta rike skall tillhöra Gud, som ock att detta rike är att förvänta. Orden på annat ställe: »*kommen I min faders välsignade och besitter det riket som eder tillbredt är ifrån världens begynnelse*» styrker denna uppfattning, äfvensom den tanken att detta rike för länge sen är förberedt.

I Luk. 14 omtalas en förnäm man som bjöd till gästbud och utsände sina tjänare under olika tider för att bjuda gästerna välkomna. Berättelsen omfattar som det synes olika tidevarf och om det sista tidevarvet heter det: »*Gack ut på vägar och gården och nödga dem att komma in på det att mitt hus må varda fullt!*» Anmärkas bör den enträgenhet med hvilken den förnämne mannen bjuder sina gäster. Gång på gång utsänder han sina tjänare

med allt ifrigare uppmaningar till dem att komma och till sist befaller han sina tjänare att på vägar och gården truga — nödga dem, som anträffas, att komma till hans gästabadssal. Så har också vår himmelske fader under tidehvarfvens lopp ideligen bjudit, men blott ett fåtal har hörsammat inbjudningen. Nu synes hans sista bjudning, att *»på vägar och gården»* truga människor att komma till himmelen, vara ute. Betraktar man opartiskt dessa ord så skall man finna att de bokstafligen motsvaras af frälsningsarmén — denna våra dagars underliga företeelse — som, utan att framställa någon särskild trosform, aldrig underlåter att på alla upptänkliga sätt locka, nödga och truga människorna att mottaga frälsning, och som sannolikt icke kommer att upphöra med sin verksamhet förr än det af Gud för himmelen bestämda antalet gäster har blifvit fullt. Dess medlemmar gå till de oländigaste trakter och i sanning ut på *»vägar och gården»* för att fylla sin mission. Frälsningsarméns verksamhet bland fattiga i deras hem; dess härbärgen, arbetsinrättningar, räddningshem, bespisningar af fattiga o. s. v. visar hvars andas barn den är. *»På deras gerningar skolen I känna dem»*. Äfven om man förbigår det slående i denna förutsägelse, så måste man dock bekänna att detta sällskap med sin starka organisation, sin uniform, sin djärfhet och sin segerkraft, trots fattigdom, förlöjligande, förföljelse och hån är ett tidstecken som till och med den mest andligt blinda måste se och förvånas öfver.

Härmed är afsigten dock icke att framställa frälsningsarmén såsom fullkomlig eller dess medlemmar såsom mönster. Visst icke. Sjelfva påstå

det icke heller, utan tro sin verksamhet motsvara Jesu liknelse i Mat. 13: 47 om *noten som kastades i hafvet och församlade af allehanda fiskar*: goda och onda, hvilka vid världens ände skola af änglar särskiljas.

I motsats till föregående talar Herren i Matt. 24 k. om en tjänare som *»han satt öfver sitt husfolk för att gifva dem mat i rätt tid»*, men som, i förhoppning om att *»hans herre dröjer»*, slår sina medtjänare samt *»äter och dricker med de druckne»*; och som anträffas så då husbonden kommer förr än han tror. Vi se här en man, sannolikt en ordets förkunnare och församlingsföreståndare hvars plikt det var att tilldela sina medtjänare mat — nemligen *»det lefvande brödet som är Guds ord»* — i rätt tid. Men han förfelar sin kallelse. Han slår sina medtjänare i stället. Förr var Kristus allas deras Herre, men nu vill läraren i församlingen vara det ensam. Och om någon medlem har en egen uppfattning eller icke vill obetingat underkasta sig hans vilja, så *»slår han honom»*, d. v. s. han anordnar förhör mot honom, processar med honom, utesluter honom och om han har någon syssla som han kan beröfva honom, så tager han den ifrån honom. Läraren och hans medhjälpare plåga honom, hans familj och hans vänner, och om någon varnar läraren för sådant tillvägagående så vill han ej höra talas därom, ty hans tanke är att *»hans herre dröjer»* och därför är det icke så farligt. Han frågar icke efter hvad som är rätt, utan hvad som är klokt såsom för honom förmonligt. Han vill vara herre i församlingen och taga en evangelii predikares lön, men på samma gång vara världens vän; ty han trifdes

i världsliga sällskaper och tolererar deras frosseri och dryckenskap, genom att deltaga i sådant. Han »äter och dricker med de druckne». Nykterhetsmötet är han ej med om. Sådana lärare skola finnas vid Kristi tillkommelses tid, ty Herren skall just komma och öfverraska sådana »*den dag de icke vänta och den stund de icke mena*». Måne någon kristen icke redan nu känner igen detta exempel — detta tidens tecken ibland samtida församlingslärare?

Angående händelser som skola gå förut nämner Paulus vidare i bref till Tessalonikerna följande: »*Men vi bedja eder bröder, angående vår Herre Jesu Kristi tillkommelse och vårt församlande till honom, att I icke strax låten rubba eder från eder besinning eller förskräcka eder, hvarken genom ande eller genom ord eller genom bref, såsom från oss, liksom vore Herrens dag för handen. Låten ingen bedraga eder på något sätt, ty den kommer icke, om ej affallet först har kommit, och syndens menniska, förtappelsens son, blifvit uppenbarad, han som är en motståndare och upphäfver sig öfver allt som heter Gud eller helgedom, så att han sätter sig i Guds tempel, utgifvande sig för att vara Gud. — — — hvilken Herren Jesus skall dräpa med sin muns ande och tillintetgöra genom sin tillkommelses uppenbarelse.*»

Frågan är nu den om denne »*syndens menniska, förtappelsens son*» blifvit uppenbarad?

Hans »*som är en motståndare*;

Och upphäfver sig öfver allt som heter Gud.

Eller helgedom:

Så att han sätter sig i Guds tempel, utgifvande sig för att vara Gud?»

Vi äro vissa om att denne har uppenbarat sig och fortfarande herrskar; och för att gifva ett tydligt svar på frågan vilja vi, i största korthet, efter historiska källor, berätta hvad katolicismen och påfven såsom dess öfverhufvud varit och fortfarande är gent emot den lefvande kristendomen.

Att påfven »*är en motståndare*» bevisas bäst af de grymma och blodiga förföljelser som han låtit anställa mot de kristna. Det är dock ingen, säger dr Hagerup, som kan uppräknas och beskrifva de många tusende trogna själar, som af den påfviska kyrkan blifvit pinade och dödade: t. ex. vid de trogna Valdensernas uppträdande, af hvilka blott i en enda bergskula i Italiens dällder fyrahundra för förföljelsen undanflydda mödrar med sina barn genom en enda stor eld blefvo dödade — för att icke försöka räkna de många, som i Frankrike efterjagades, fängslades och brändes, sedan påfven Inocentius III låtit förkunna, att hvar och en, som ville fara ut och uppsöka och dräpa »kättarena» skulle hafva syndernas förlåtelse. Hvem kan förtälja om de många tusen som genom den förskräckliga inquisitionsdомstolen (inrättad 1229) blifvit gripna, och på det ohyggligaste sätt marterade och dräpta i Spanien, Nederländerna med flera orter. Uti Italiens bergsdällder Waldenserna, i Frankrike Hugenotterna, i Tyskland Katharerna m. fl. namn, som de trogna haft. Huru många offer för påfvemaktens vantro och raseri mot Kristus! Endast Herren har i sin bok antalet tecknad». Det mördande trettioåriga kriget fördes äfven af de katolske i afsigt att utrota

den renare kristendomen. Redan år 878 befallde katolska kyrkan att alla kristna »kättare» skulle dödas och deras egendom tilldelas presterna. Af allt detta se vi att påfvemakten är den »*motsländare*», som Paulus talar om.

Vidare säges det om denna »*syndens menniska, förtappelsens son*», att han »*upphäver sig öfver allt som heter Gud*». Att påfven i Guds ställe förlät synder ha vi redan omnämnt. Senare år 1002 började han låta försälja syndernas förlåtelse för penningar; och 1095 gaf han för penningar full försoning; i detta och det tillkommande lifvet, för alla brott; lät istället för Gudsdyrkan införa bilderdyrkan; utnämde sjelf helgon och införde bruket för besökande att knäböjande kyssa hans tå. År 1870 förklarade sig påfven en gång för alla ofelbar i alla sina bestämmelser rörande tron och sedeläran, att hans bestämmelser äro oföränderliga och att den som motsätter sig detta är förbannad. Nog är detta stt »*upphäva sig öfver allt som heter Gud*».

Sedan säges det om honom, att han »*upphäver sig öfver all helgedom*». Att påfven upphäft sig öfver religion, prester, kyrkor folk och länder är redan omtaladt; och hans förmätna och hädiska sätt att herska och söka herska öfver tro och samveten, och sätta sig öfver allt hvad heligt är bekräftar att han är denna »*syndens menniska*» som omtalas.

Men ej nog dermed. Aposteln säger också att förmätenheten hos denna personifierade makt skulle gå så långt, »*att han sätter sig i Guds helgedom, utgifvande sig för att vara Gud*». Och påfven sätter sig också verkligen under stor ståt och gudomlig

dyrkan i Peterskyrkan i Rom, bärande på sitt hufvud den tredubbla kronan, med den af diamanter glittrande inskriften i latin: »Guds sons ställföreträdare». Vi se af allt detta huru Pauli förutsägelser om denna »*syndens menniska, förtappelsens son, som först skulle uppenbaras*», gått i fullbordan.

Vi sade nyss att påfven på sin dubbelkrona bär inskriften »Guds sons ställföreträdare», Detta står i latinsk skrift sålunda: *Vicarius filii Dei*. Märkvärdigt är att om man i regel-

bunden ordning tager de i denna	V	=	5
titel använda bokstäfverna som	I	=	1
<i>hafva talvärde</i> så utgöra deras sum-	C	=	100
ma precis sexhundra och sextiosex.	I	=	1
Bokstäfverna A. R. S. F. och E.	U (V)	=	5
hafva icke talvärden och brukas	I	=	1
ej som siffror. Om man nu ord-	L	=	50
nar de antyddas bokstäfverna i ti-	I	=	1
teln i en kolum i jemnbredd med	I	=	1
deras motsvarande siffertal så fram-	D	=	500
träder följande resultat:	I	=	1
			<hr/> S:ma 666

Här återfinnes osökt förklaringen på Uppenbb. 13: 11 till och med 18 v. och der sista versen lyder sålunda: »*Här är visdomen; den som har förstånd han uträkne vilddjurets tal, ty det är en menniskas tal, och dess tal är sexhundra sextiosex*».

Det är detta verldsvälde som, i likhet med hvad aposteln säger, »*Herrn Jesus skall dräpa med sin muns ande och tillintetgöra genom sin tillkommelses uppenbarelse*».

En kulturteckning af den yttersta tidens folk

framställer Paulus i ett bref till Timoteus der han säger: »att i de yttersta tiderna skola svåra tider inträffa, ty menniskorna skola vara egenkära, giriga, stortaliga, högmodiga, hädiska, mot föräldrar ohör-samma, otacksamma. oheliga, kärlekslösa, oförson-liga, smädelystna, oåterhållsamma, omenskliga, hatande det goda, förrädiska, öfverdådiga, uppblåsta, älskande vällust mer än Gud: de der ega en form af gud-aktighet' men hafva försakat dess kraft — — alltid äras och aldrig kunna komma till sanningens kunskap.»

Liknar icke denna teckning af yttersta tidens folk i allt vår tid. Här förutsäges om ett folk som i den allmänna kyrkan har en form af gudaktighet — ett folk som i skolor och i enskild kristendoms-undervisning hvardagligen och söndagligen läres, men som det oaktadt icke kommer till sanningens kun-skap: — ett folk som, trots denna skenbara kristen-dom, i det hela taget i lifvet föraktar Kristi bud och otygladt hängifver sig åt synd och orättfärdighet. Vi kunna icke se annat än att äfven i detta fall bibelns utsago går i fullbordan just på den närvarande tiden.

Om man betraktar sjutalet i bibeln så synes man deraf ha en rätt stor ledning för bedömande af tiden för de yttersta tingen. »Gud», säges det i skriften, »är icke oordningens utan fridens Gud» och därför är också hans regeringssätt utmärkt af sträng ordning och ordnadt efter en förut fastställd och för oss delswis skönjbar plan. Grunden till denna plan med afseende på uppmätta tidsförhållanden, synes ligga i talet sju, såsom ett för sig afslutadt helt. Såsom Gud hade på sex dagar fullbordat skapelse-verket och helgade den sjunde dagen genom att

hvila då, så blef sjutalet från början ett heligt tal och förekommer i skriften oftare än andra tal t. ex. Så intogos i arken sju och sju, då Gud efter sju dagar efter tillsägelsen skulle låta vattuflo den dränka allt lefvande på den bebodda delen af jorden. De ymniga åren i Egypten voro sju och hungersåren voro sju. Icke blott hvar sjunde dag var sabbat, utan äfven hvart sjunde år, och efter sju gånger sju kom klangår — ett jubelår o. s. v. I Uppenbarelseboken läsa vi om sju församlingar, sju andar, sju stjärnor, sju insegel, sju basuner, sju tordön, sju skålar, sju plågar och sju änglar, som utgjöto dem. På samma sätt begagnas sjutalet sju gånger, eller sjufald för att beteckna fulltaligt. Så är också veckan med sex arbetsdagar och en hvilodag ett afslutadt helt för sig, och sannolikt är därför också, att den närvarande verldsordningen, från människans uppkomst till Kristi tillkommelse är bestämd till 6,000 arbetsår och det sjunde årtusendet är sabbatsår. Till denna slutsats ledes man också om man tänker på följande Guds ord: *»På sex dagar hafver Herren gjort himmel och jord.»*

»På sjunde dagen höll han upp och hvilade sig.»

»En dag för Herren är såsom tusen år.»

»Det återstår en sabbatshvila för Guds folk.»

Enligt kronologiska beräkningar af Lidyat, Browner, Vegnier, Bowen, Elliot, Bliss, Fynes, Clinton, Schimeall, Savile (se Midnattsropet) skulle de fullbordade sex tusen åren skulle ligga oss mycket nära. Om så är, så skulle redan innan nu varande århundrades slut stora händelser förestå.

Ännu säkrare uttrycker sig kronologen och astronomen Dimpleby i sin bok *»En ny tid är nära»*

der han bland annat yttrar följande, som vid jämförelse med andra kronologers beräkningar synes mycket beaktansvärdt.

»För min del är jag förvissad i mitt sinne och tror, att vi nu snart äro vid slutet af det närvarande politiska och borgerliga styrelsesättet, hvarefter den gudomliga verldsregeringen skall inbryta. Men de händelser som skola beledsaga denna gudomliga verldsregering med all dess storhet och majestät, de nödvändiga följderna deraf, och de nya förhållanden som skola uppstå inom lifvets alla olika områden — allt detta kan min penna ej skildra.»

»Herren Jesus uttalar en märklig profetia då han säger, enligt Lukas 21: 24 v.: »*Och Jerusalem skall varda förtrampadt af hedningarna, till dess hedningarnas tider varda fullbordade.*» En nyckel till uttydningen af denna profetia med afseende på tidsbestämmelsen hafva vi i Uppb. 11: 2 v. der det heter: »*Och de (hedningarne) skola förtrampa den heliga staden i fyrtiotvå månader*», hvilket är liktydigt med 1260 dagar, hvilka betyda profetiska år. Då vi nu addera 1260 till det årtal (från tidens början) 4,636 $\frac{1}{2}$ då Saracenerna intogo Jerusalem, så blir det talet 5,896 $\frac{1}{2}$ hvilket är lika med vårt år 1898 $\frac{1}{4}$. — Det år då profetians slutperiod skall fullkomnas.

»Med afseende på Kristi andra ankomst» säger han vidare, »har jag erhållit många skrivelser, hvare en del gör den anmärkningen att »*om den dagen och om den stunden vet ingen människa*». Den grekiska texten säger ej alldeles precist så. Den lyder: »*angående den dagen och timmen*», hvilket mera må hafva afseende på de händelser som äro

förbundna med Herrens ankomst än på själfva tiden. Vid den tidpunkt då dessa ord uttalades blefvo måhända flera händelser lemnade såsom en öppen fråga. Det gudomliga styrelsesättet är i många afseenden beroende af människors karakter och handlingar. Detta se vi bekräftadt rörande Nineve, sedan staden omvände och bättrade sig. Men jag medgifver tolkningen, att vi ej känna dagen och stunden; nej vi känna ej heller månaden och året; men vi känna väl perioden, ty i Dan. 7: 13 talas derom med sublim bestämdhet. Det är oss sagt, att Människones Son kommer, då den »*Gamle af dagar*» — den Evige Fadren — kommer i midthimmelen, eller på samma sätt som då han kom med lagen ned på Sinai berg. Det synes därför som om Herrens Jesu Kristi ankomst måste ske kort före eller straxt efter 1898 $\frac{1}{4}$. Detta veta vi, emedan »*den Gamle af dagar*» kommer innan *det lilla hornet* (Turkiet) *har förlorat sin makt.*» — — Vi veta också att den första eller heliga uppståndelsen eger rum då Herren kommer. Under det vi å ena sidan måste vakta oss för antaganden, så få vi icke förty vakta oss för att slå öfver åt motsatta sidan och förakta det som är skrifvet, ty då får den Heliga Skrift icke alls någon betydelse.

»Må vi noga lägga märke till, att alldenstund det lilla hornet (Dan. 7: 25) skulle få makt öfver de heliga till »*en tid, två tider och en half tid*», som göra 1260 år, och denna tidpunkt började då Saracenerne intågade i Jerusalem år 4,636 $\frac{1}{2}$, så upphör detta värde år 5,896 $\frac{1}{2}$, hvilket är värt år 1898 $\frac{1}{4}$ då »*De i gamle af dagar*» skall framträda.

Babylon (eller Turkiska makten) faller och hedningarnes tider äro afslutade.»

Men vi vilja lemna Dimblebys beräkningar. På annat ställe säges det att »Jerusalem skall vara förtrampad af hedningarna till dess hedningarnas tider varda fullbordade.» Luk. 21 :24. »Och de (hedningarna) skola förtrampa den heliga staden i fyr-tio två månader» =

Eröfringen skedde år

1260 år

4636 $\frac{1}{2}$ »

Vårt år 1898 $\frac{1}{4}$ är lika med

5896 $\frac{1}{2}$ »

Se här ett annat exempel.

Nebukanesar kröntes såsom det »Gyllene hufvudet» som Daniel talar om år

3377

Derifrån utsträcka sig de sju tiderna (7×360) =

2520

Vårt år 1899 är lika med

5897

Bland märkliga förutsägelser bör också nämnas det af den bekante professor Falb, på grund af vetenskapliga iakttagelser, gjorda meddelandet att år 1899 skall en komet komma att gå jordens bana så nära, att derigenom fara skall uppstå för jordens bestånd; eller att den åtminstone åstadkommer stora rubbningar. Meddelandet om kometens ankomst nämnda år är fullt tillförlitligt och ingen har sökt vederlägga eller kan vederlägga det. Måhända ingår denna kometens ankomst som samverkande orsak i de händelser som detta år synas förestå.

En annan tillfällighet, om man så vill, är det faktum att Judarnes år 5660, motsvarande vårt år 1899 skrifves H. V. H. I., hvilket då det läses baklänges, enligt hebreiskt bruk, blifver »I. H. V. H.» (»Jehovah») eller Gud. Är det måhända en skickelse eller blott en tillfällighet att sjelfva siffrorna

år 1899 återgifva namnet »Gud», eller Guds år. Är detta måhända utan betydelse?

»*Och stjernorna skola falla från himmelen.*» En af de mest uppseendeväckande astronomiska händelser under detta århundrade, hvilket nu lider mot sitt slut, voro de storartade stjernfalls- (meteorstens) regnen åren 1799, 1833 och 1866. Dessa stjernfallsregn inträffa regelbundet med trettiofire års mellanrum. En sådan period af stjernfall hafva vi således *änjo att förvänta år 1899.* (Det med »Jehovah» betecknade året). Då uppfylles derigenom också Herrens ord att »*stjernorna skola falla ifrån himmelen såsom ett fikonträd faller sina omogna fikon då det skakas af en stark vind.*

Af det anförda se vi att Dimbleby antager tiden för Kristi ankomst till 1898. Totten återigen till 1899, andra t. ex. Baxter nämner redan 1896, Grattam Guinness 1897 o. s. v. Tviflaren torde på grund häraf vilja säga att dessa olika uppgifter bevisa blott huru otillförlitliga och betydelselösa dylika beräkningarna äro. Den troende deremot, som ser att alla röra sig omkring en viss period, ser i dem bevis som tillsammans med öfriga uppgifter är af största betydelse. Sjelfva ha vi med dessa uttalanden icke velat fastslå något visst år, utan tro att den afgörande stunden lika visst kan komma förr som senare; eller med andra ord, att vi lefva i en period då Konungen kan inträffa när som helst.

Hvad vi med detta lilla häfte velat säga är, att tiden nu närmar sig sin fullbordan och att vi förr än vi ana skola höra domsbasunen ljuda och få se Människones son komma. Han kommer oväntadt »*som en tjuf om natten*» — »*den dag man*

icke menar och den stund man icke vet»; och då afgöres oåterkalleligt för alla tider människans väl eller ve. Det är därför, framför allt annat, af allra största vigt för oss att vi, medan det än är tid, pröfva huru vi ha det med vår salighetssak och hvad vi i följd deraf ha att vänta. Vi få ej tro de röster som höjas för att säga »*Herren dröjer*», ty dessa äro icke ärliga andar. Herren Kristus förutsäger detta sjelf och hans utsago gäller mer än någon annans vittnesbörd.

Mången kanske anser denna vår undersökning af tiden för jordens snart stundande stora sluttilldragelser vara obefogad och kanske till och med förmäten. Den är dock icke så. Ty om vi tänkta efter så erinras vi om att Herren har uppmanat oss att när de tidstecken, som han har talat om, begynna att ske, då var det tid att »*se upp och upplyfta sina ögon*», ty då skulle förlossningen nalkas — hvilket nog bör betyda, både att man bör aktgifva på tidstecken och att man gör rätt uti att af dem draga de slutsatser till hvilka de kunna föranleda. Det är således till åttlydnad af detta bud vi utsända dessa blad att tala varningens språk, ty tecknen ha visat sig och nu är den tid då man bör »*se upp och upplyfta sina ögon*», ty han är nära förlossningens dag.

Vaken för den skull alltid och bedjen, att I måtten aktas värdige att undfly allt detta, som komma skall, och att ställas inför Menniskones Son!
Luk. 21: 36.

Bihang

till

Solen i mörker och månen i blod.

Judarne.

Jerusalem, Jerusalem, du, som dödar profeterna och stenar dem, som äro sände till dig; huru ofta ville jag icke församla dina barn, liksom en höna församlar sina ungar under sina vingar! Och I villen icke. Se, edert hus skall lemnas eder öde. Ty jag säger eder: Härefter skolen I icke se mig, förr än I sägen: Velsignad vare han, som kommer i Herrens namn. Mat. 23: 37—39.

Och de skola falla för svärdsegg och föras fångna till alla hedningar, och Jerusalem skall förtrampas af hedningar, till dess hedningarnas tider blifvit fulländade. Luk. 21: 24.

Af ofvanstående förutsägelser kunna vi draga följande slutsatser:

Att, i följd af att judarne förkastade Jesus Kristus såsom sin messias skulle Jerusalem komma att förstöras, och judarna förskingras till alla folk; och förtryckas —

till dess hedningarnas tider blifvit fulländade; och att förtrycket skulle börja att upphöra då tiden är för Kristi ankomst

då han skall helsas med: »*Välsignad vare han, som kommer i Herrens namn.*»

Vid Jesu död ropade Judarne: Korsfäst, korsfäst honom! Hans blod komme öfver oss och öfver våra barn!» Och efter hans död följde också en rad af olyckor och lidande för detta folk. Det ena upproret efter det andra kräfde tusentals offer, hvars fador nådde höjdpunkten i Jerusalems förstöring. År 70 e. Kr., på våren, fick den romerske fältherren Titus befallning att intaga Jerusalem. Zions borg, som omgafs af en tredubbel mur, försvarades af nitio torn, hvilket jemte judarnes envisa försvar fördröjde stadens intagande under fem månader. Hvarje mur fordrade särskild belägring. Då fallet var så nära att judarnas försvar syntes hopplöst, erbjöd Titus dem att kapitulera, men de afslogo detta anbud gång på gång. Då lät Titus rundt omkring staden korsfästa en stor mängd judiska fångar, för att dermed skrämja judarne att gifva sig, på det staden skulle kunna skonas, men ingenting hjälpte. Slutligen lät Titus omgifva stadens innersta och sista mur med en djup graf och en vall; och nu störtade olyckorna öfver det dödsdömda Jerusalem. Hungersnöden i staden var förfärlig; mödrar åto sina barn och fasorna ökades genom inre stridigheter de olika judiska partierna emellan. Slutligen stormades och intogs sista delen af staden och nu började ett förskräckligt blodbad på de återstående försvararne: och staden, som med anledning af påskfästen, hyste omkring, 1,500,000 menniskor vid början af

belägringen förlorade af dessa 1,100,000. De öfriga, som togos till fånga, försåldes som slafvar, korsfästades eller kastades för vilda djur. Herrens tempel, det största och skönaste på sin tid, som Titus gifvit den strängaste befallning att skona, stacks i brand af de rasande soldathoparne, och gick upp i lågor den 5 augusti år 70. De dagliga offren enligt Mose lag hade redan den 13 Juli upphört. De romerska soldaterna behöfde många dagar för stadens fullständiga utplundring och till sist voro Jesu ord fullständigt uppfyllda, som han sade: *»O att du visste, och det i denna din dag, hvad som hör till din frid! Men nu är det förborgadt för dina ögon. Ty dagar skola komma öfver dig, då dina fiender skola kringskansa dig och omringa dig och tränga dig på alla sidor; och de skola nedslå till jorden dig och dina barn, som äro i dig, och de skola icke lemna sten på sten i dig, därför att du icke kände din besökelses tid,»* Kristi förutsägelse uppfyldes och hans öfriga förutsägelser skola lika fullständigt fullbordas.. Hans synliga ankomst och verldsomstörtningen då skall lika säkert inträffa.

Såväl orsak som följd till föregående angifver kortast en psalmist som skriver:

Jerusalem i öfverdåd,
 Föraktar du Guds kärleksråd
 Och ler åt Kristi pina.
 Guds Israel, med gudlöst mod,
 Du manar öfver dig hans blod
 Och öfver barnen dina.
 Och öfver dig det komma skall! --
 Se dina stolta murars fall
 Och gack, att flyktig och förspridd,
 Från tid till tid, kring jordens vidd

Bevittna hvem den herren var,
Som korset bar,
Och se i hvem du stungit har.

Och efter Jerusalems förstöring följde, så som Jesus förutsagt förskingringens tid, så att de kvarvarande af Judarne förströddes till alla folk på hela jordens yta; och ännu i dag, mer än 1800 år efter Jerusalems förstöring, äga Judarne intet fädernesland. De skulle förskingras till alla folk, och de ha blifvit förskingrade; och dess förskingrande är än i denna dag ett stående tecken, som vittnar om profetians tillförlitlighet.

Men denna förskingringens tid skulle också in- till slutet blifva en förtryckets tid. Och aldrig, förr eller senare, har ett folk, såsom nation, blifvit så förföljdt och plågadt som judafolket. Men fastän förtryckt af främlingar och ibland jagadt, som villebråd på bergen, har det dock ständigt bibehållit sin nationella prägel, sin religion och sina sedvänjor; — som ett tydligt under och bevis i alla tider för skriftens sanning. Och på så sätt

”bevittnat hvem den Herren var
Som korset bar — — —

Som förut nämndes, följde efter Jerusalems förstöring, förskingringen af judarna till alla folk, samt synnerligast under första århundradena, större eller mindre förtryck och lidanden. Sedermera kom kors-tågsperioden, som för Judafolket var en af dess mörkaste och hopplösaste tider, och som under omkring tvåhundra år var en fortsättning af marter och blodbad, synbarligen i afsigt att helt och hållet utrota detta folk, hvilket också var nära att lyckas. Man

trodde sig göra Gudi en tjenst med att förfölja deras barn som förföljt Herren. Eländet och förtrycket gick så långt, att till och med påfvarne begagnade sitt inflytande för att söka mildra det. Korsfararne, som drogo ut för att befria det heliga landet ur hedningarnas händer, anställde under sitt tåg till Syrien blodbad på alla judar, som kommo i deras väg. Judarne, som i allmänhet voro handlande, föraktades och afskyddes såsom Kristi mördare och det allmänna välståndets blodsugare och voro föremål för såväl den kyrkliga som världsliga lagens hela stränghet; för borgarnes hat och folkets fanatism. År 1020 förvisades alla judar från England och beröfvades så vänner, hem och utkomst. Sedermera kom år 1096 det s. k. »heliga kriget», hvilket bestod uti att mörda alla judar i Europa hvilka ej ville mottaga dopet. Öfver allt var den förskräckligaste förföljelse, så att det hände att judar dödade hvarandra och sina egna barn för att undgå förföljarnes ursinne och grymheter. Sedan följde de gröfsta orättvisor mot öfverblifna judar. Henrik II af England utkräfde stora penningssummor för tillåtelsen att vistas inom landets gränser. Ludvig VII frikände korsfararne från deras skulder till judarna. Filip August lät 1181 fängsla judarna, medan han beslagtog deras egendom, hvarefter han befallde dem att lemna Frankrike. Under flera århundraden var deras ställning i England mycket bedröflig; och då Henrik II ännade börja ett korståg utpräссade han ofantliga penningssummor af judarna dertill. Under Edvard Bekännarens dagar hette det att »Judarna, jemte allt hvad de äga, tillhöra konungen» samt att

kronan ägde full rätt att tillegna sig dem, deras hustrur, barn och rikedomar.

Dr Grattan Guinnes berättar i sin bok, Ljus för den sista tiden, bland annat: »Konung Johan af England befalde, att alla judar skulle hållas inspärrade tills de lemnat en fullständig förteckning på allt hvad de ägde, samt utprässade derpå genom tortyr en ofantlig penningssumma. Ludvig IX af Frankrike lade beslag på en tredjedel af alla judarnes fordringar i landet. Filip V inspärrade alla judar i Paris och tvingade dem att framlägga förteckning på alla sina fordringar, hvilka han tog i beslag, och sedan han utprässat 150,000 francs dömde han många judar att dö på bålet.»

»En vanlig förevändning för att utplundra och mörda judar var att beskylla dem för ett eller annat vederstyggligt brott, såsom att hafva förgiftat floderna, att ha framkallat kolera eller pest, och att derigenom uppreta befolkningen emot dem. De beskylldes äfven ofta för att slakta kristnas barn till sina påskhögtider, äfvensom för andra vidunderligheter, och när sedan folkets lidelser blifvit uppväckta så följde dermed blodbad och plundring.»

»Laterankonciliet påbjöd år 1215 att judarne skulle bära ett särskildt kännetecken, och dödsstraff fastställdes för hvarje jude som gifte sig med en kristen.»

»Det värsta elände, som under medeltiden drabbade detta folk, var kanske deras utvisning ur Spanien under Ferdinands och Isabellas regering år 1492. Straffet var döden, om de efter fyra månaders förlopp påträffades i riket, så vida de icke öfvergingo till kristendomen. Inquisitorn Torquemada förbjöd

folket att på judarnes väg till kusten förse dem med bröd, vatten, kött eller vin. En jude erbjöd sig, i sitt folks namn, att betala 60,000 kronor för tillbakakallandet af detta grymma edikt. Konungen och drottningen voro äfven hågade att samtycka, men Torquemada förhindrade det, 800,000 personer måste följaktligen utvandra från detta land, där de sjelfva och deras förfäder bott i fred under många århundraden; — detta land hvars mörker de skingrat medelst sina kunskaper, och hvars välmåga ökats genom deras industri. De måste lemna den mark som de odlat, sina ungdomsminnen och sina fäders grafvar — efter endast några månaders varning — och uppoffra största delen af sin egendom. Sina egendomar måste de sälja, men marknaden blef snart öfverfylld, och de hårdhertade köparne väntade till sista ögonblicket, för att kunna till de nödställda bjuda det minsta möjliga. Många lyckades dölja sitt guld och sina juveler i kläderna, somliga slukade juvelerna i hopp om att de, på så sätt skulle undgå undersökningarna. Judarna betraktade denna olycka såsom nästan lika förfärlig som Jerusalems förstöring på sin tid var, ty hvart skulle de fly — och hvar finna en gästvänlig ort? Många af de spanska judarna sökte sin tillflykt i Portugal, och konungen samtyckte att låta dem komma in; — deingo dock endast gå genom landet till kusten. Emanuel, förmäld med Ferdinands och Isabellas dotter, öfverträffade sin företrädare i fråga om barbari. Han bestämde en dag då alla judar skulle lemna landet, och särskilda hamnar hvarifrån de skulle gå till sjös. Innan tiden var förliden utfärdade han emellertid en hemlig befallning om, att alla barn under fjorton

år skulle gripas, slitas ur föräldrarnas famn och skingras öfver hela riket, på det de måtte döpas och uppfostras som kristna. Hemligheten blef röjd, och för att icke judarne skulle dölja sina barn, sattes befallningen genast i verket. Och allt detta skedde i den katolska kristendomens namn! De olyckliga mödrarna kastade sina barn i brunnar och floder — de dödade dem med egna händer. Genom en ny svekfull handling återkallade Emanuel plötsligt utskeppningsordern från två af hamnarna, hvarigenom många hemföllu under lagen. De, hvilka voro ståndaktiga i sina fäders tro, utskeppades som slafvar, men mångas mod var brutet, och på vilkor att de skulle återfå sina barn, samt att regeringen under en tid af tjugu år icke allt för noga skulle bevaka deras vandel, underkastade de sig dopet. Så fortgår historien med den ena utvisningen, utpressningen och massakern efter den andra.» År 1613 uppbrändes i Frankfurt judekvarteret och judarne tvingades att utvandra; och i nyare tiden ha tidt och ofta rykten af förföljelser i Ryssland väckt hela den civiliserade verdens medkänslor. Hvad vi härmed velat säga och bevisa är att olyckorna öfvergått judafolket i enlighet med skriftens utsago. Jerusalem, deras hufvudstad, förstördes; judarna förskingrades till alla folk, förföljdes, förtrycktes och förnedrades till det yttersta. *Så skulle det bli till tidens slut; då skulle förtrycket återvända.* Och detta förtryck håller nu på att återvända. Detta är ett nytt oemotsägligt bevis på att profetians sista tid är inne, ty det antydes att förtrycket skulle räcka »*till dess hedningarnas tider blifvit fullbordade*» — ej längre — då man vid tiden för Kristi

återkomst varder sägande: »*Välsignad vare han som kommer i Herrens namn!*»

Och det är ett faktum att straffdomen öfver detta förut så föraktade folk håller på att återvända, och följaktligen att »*hedningarnas tider*» snart äro fullbordade.» Redan år 1723 gaf Ludvig XV judarne tillåtelse att besitta fast egendom i Frankrike. År 1738 öppnade Kristian VI i Danmark alla handelsgrenar för judarne och år 1750 införde konung Fredrik II i Preussen, för alla judar i hans besittning tolerans, ehuru på begränsade villkor. Konung Gustaf III gaf judarne privilegier i Sverige. Verklig naturalisation för judarne infördes i England 1753, men måste dock strax derefter, i följd af folkets motstånd, tagas tillbaka. År 1780 öppnade kejsar Josef II af Österrike landets skolor och universitet för judarne och frigaf dem aldeles, så att de fritt kunde, liksom andra medborgare i landet, egnas sig åt konst, åt handel eller yrken. År 1788 utfärdade Ludvig XVI i Frankrike en liknande förordning. År 1806 fingo judarne medborgerliga rättigheter i Italien och Westfalen, liksom förut i Holland och Belgien, och åren 1809 och 1813 följde Baden och Danmark exemplet. 1858 blefvo de, i likhet med landets öfriga invånare, valberättigade till Parlamentet; och år 1867 fingo judarne för första gången af Turkiet rätt att besitta fast egendom i det heliga landet; och nu ega de i nästan alla länder fullt medborgerliga rättigheter.

Men ej nog härmed utan judar hafva också of-
ta, i följd af dessa rättigheter, stigit till de mest
ansvarsfulla poster och äreställen, till makt och in-
flytande. I Frankrike hafva judarne Fould, Cremieux

och Goudchaux setat i regeringen. Juden Riesser har varit vicepresident i Frankrike; och i Österrike ställde sig Fischhoff efter hovvets flykt i spetsen för regeringen. Benjamin Disraeli, en jude, utan anor, var för ej länge sedan det stolta Englands förste minister och det konservativa adelspartiets chef, o. s. v. Straffdomen synes återvända. Likaså ha stora rikedomar samlats i judarnes händer. Rothschildarne utlånade under åren 1854—1864 etthundratolf millioner francs; omkring en fjerdedel af hela Rysslands jernvägssystem eges af en jude; de flesta adelsgodsen i Ungern ligga i judars händer och hela Algiers handel ligga i händerna på judiska handelshus; och judarne ha nu i de flesta länder full likställighet och stort inflytande.

Vi se här af att straffdomen, som skulle vara »till dess hedningarnes tider blifvit fulländade», håller på att återgå. Profetian fullbordas och tidsmåttet är fyllt.

Vi ha förut talat om »hedningarnes tider». Det säges att »de (hedningarna) skola förtrampa den heliga staden i fyrtiotvå månader»:

(42 × 30) = 1,260 år

Lägga vi härtill det år då kalifen Omar

intog Jerusalem, omkring år..... 637

Så finna vi att hedningarnes tider

skola fulländas..... år 1897

Då judafolkets förskingringstid skall upphöra, Jerusalem vara fritt, och judafolket i återflyttning till sitt ursprungliga fosterland.

För oss är detta judafolkets återställande af stor vikt såsom ett tidstecken af alvarligaste beskaffenhet,

då dermed enl. profetian slutet på de närvarande tidförhållandena sammanhänger, ty, »om deras förkastelse är världens försoning, hvad skall då deras upptagande blifva annat än lif ifrån de döda?» Rom. 11: 15. Och lif ifrån de döda? det är uppståndelse: det är en ny tid.

Återblick.

Kristi vilkor för sin ankomst — evangeli spridande kring jorden — nalkas med stor snabbhet sin fullbordan. Enligt oss tillkomna allra nyaste uppgifter finnes nu bibeln öfversatt till 330 olika språk, samt spridd i minst två hundra millioner (200,000,000) exemplar. Men jemte fridsbuden tränga sig krigets rop på oss. Krig! Krig! Samlen härmassorna till krig. »Må de träda fram alla krigets män! Smiden edra plogbillar till svärd och edra vingårdsknifvar till spjut! Hvarför skola de samlas till krig? Jo, jordens konungar skola församlas till strid på Guds, den alsvåldiges, stora dag.» Se på huru folken beväpna sig; huru millioner män stå under vapen; huru folkens rikedomar ödas bort för vapen; huru snabbskjutande gevär och gattlingkanoner anskaffas — huru befästningarna ökas. Se huru till krigsfartyg bygges jettelika vidunder af jern och stål och armeras med icke mindre förfärliga kanoner; färdiga att under brak och åskdunder utsända förödelse och jämmer öfver länder och folk. Hvaraf alla dessa krigsrustningar? Jo, det är verldsfustens sista försök till

strid »på Guds, den allsvåldiges, stora dag». Det närvarande tillståndet i detta fall visar att tiden är nära.

Månår, beräknade efter 28 dagars månad, användes af judarne som heliga år, och räknas ännu af muhamedanerna, samt synes också vara använda i de profetiska beräkningarna. Om man räknar vanliga år intill »Josuas långa dag», då solen stod stilla i Gibeon, så är dit 2,555 år efter skapelsen. Om dertill lägges 3,445 månår, så uppkommer jemna 6,000 blandade år. Om dessa senare månår reduceras till vanliga år = 3,342 år och tillägges de förra så uppstår året 5897 e. s., hvilket motsvarar, som vi förut sett, vårt år 1899. För egen del anse vi detta förhållande mycket beaktansvärdt och nämna det därför, att det af kronologer blifvit framhållet såsom ett tänkvärdt resultat af beräkningar. Äfven detta synes påvisa att tiden för Kristi dag är nära. Men för att ej missförstås betona vi åter hvad vi förut ha antydt, att afsigten med dessa blad icke har varit att förutsäga året eller dagen för Kristi ankomst,*) »*ty om den dagen och om den stunden vet ingen*», utan endast att påvisa profetiornas slutpunkter, hvarefter största sannolikheten för hans ankomst förefinnes. Vi få aldrig lemna ur sikte möjligheten af att felräkning kan föreligga, och att således Herrens dag kan komma senare men också kanske förr än vi tro. »*Vaken derföre: ty i veten icke, hvilken stund eder Herre kommer!*» Simeon och Hanna forskade på sin tid i de kronologiska profetiorna och deras kunskap i detta ämne var orsaken till att de, mer än

*) Se *Solen i mörker och månen i blod*, sidan 39.

öfriga deras samtida, väntade Israels förlossare på den tid då han kom; och Uppenbarelseboken uttalar sitt »*salig är den, som läser denna profetias ord*». Slutpunkten för den närvarande tidsordningen blir Kristi personliga återkomst till jorden, icke såsom fantasi eller ande, utan idel verklighet, i prakt och majestät, »*såsom ljungelden går ut af öster och synes allt intill vester, så skall ock menniskornes sons tillkommelse vara*». Och alla »*skola se menniskones son komma i himmelens skyar, med stor makt och härlighet*»; under storm och åska, ljungeldar och jordbäfning skall han synas bland sjunkande solar och fallande stjernor, och en allmän omstörtning af tingens nuvarande ordning skall blifva följden af hans ankomst — för mången till jämmer och sorg för andra till jublande fröjd. Då »*skall han utsända sina änglar med stark basunklang, och de skola församla hans utvalda från de fyra väderstrecken, ifrån himlarnas ena ända till den andra*». De skola dock icke insamlas på en gång, utan i samma mån och i samma tidsföljd som de aflidit: så som aposteln säger, att »*de som hafva dött i Kristus skola uppstå först. Derefter skola vi, som lefva och äro kvar, tillika med dem bortföras på skyar i luften till Herrens möte, och så skola vi blifva när Herren alltid*». De vid Kristi ankomst lefvande kristna komma således att bevittna uppståndelsen och komma icke före de afsomnade, utan hvar och en kommer att, på ett förut bestämt sätt att i sin tidsordning upptagas, hvarom det säges, »*att vi som lefva och kvarblifva till Herrens tillkommelse, icke skola komma före dem som äro afsomnade*». På samma gång sker den

förvandling för de då lefvande troende, hvarigenom den jordiska människokroppen omdanas så, att han blifver lämplig för himmelen och det eviga lifvet. De jordiska inträssena och begären måste förintas, ty de kunna icke ärfva Guds rike; och *»alla skola vi förvandlas i ett nu, i ett ögonblick, vid sista basunen (ty basunen skall ljuda och de döda skola uppväckas oförgämliga och vi skola förvandlas).»*

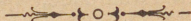
Sju dagar efter det dörren till arken stängdes efter Noah utbröt vattufloedens förödelse öfver jorden.

Kristi utsago att hans tillkommelse skall vara liksom i Noe tid gifver vid handen att också då någon tid skall förflyta från guds folks borttagande från Jordan till dess förödelser inträffar. Förutsägelser på ett annat ställe att *»deras ovänner skola se deras borttagande»* styrker också denna uppfattning. Det skulle då blifva någon tid på jorden utan kristne, utan evangelium, utan nåd, utan predikanter och hopp för evigheten för de qvarblifne, såsom Amos säger, att *»de dagar skola komma, säger Herren, Herren, då jag i landet sänder hunger, men icke hunger efter bröd, och icke törst efter vatten, utan efter att höra Herrens ord; och då skola de stappla ifrån haf till haf och ifrån norr till öster och löpa kring för att söka Herrens ord, men de skola icke finna det»*. En förskräcklig tid — en hopplös tid! *»Ty såsom de voro i dagarne före floden: De åto och drucko, gifte sig och bortgiftes intill den dagen då Noah gick in i arken, och de visste ingenting, förrän floden kom och tog bort dem alla; så skall ock människans sons tillkommelse vara»*. Här beskrifves större delen af människosläktets närvarande tillstånd tydligt, såsom

måladt på en tafla. Men hur mörk är icke teckningen! Medlemmarne af det sista släktet på jorden skola komma att vara lika bekymmerslösa som de, hvilka lefde före floden, då arken bereddes. Noah predikade och varnade dem för den kommande floden och de gjorde narr af honom. Han byggde arken och de logo deråt. Han var en rättfärdighetens predikare, och hans arbete var beräknadt att gifva vigt åt hans ord och att föra till hjertat hvad han sade. Hvarje ord och hvarje hammarslag under arkens byggande fördömde en sorglös verld. Som tiden närmade sig blefvo menniskorna mera bekymmerslösa, mera förhärdade, djärfvare och mera förmätna än förr. Noah och hans familj utgjorde ett undantag; men skulle väl en enda familj veta mera än hela verlden? Arken var ett ämne för löje och Noah betraktades som en egensinnig dåre. — Men Herren kallar Noah och hans familj in uti arken. Menniskorna se honom gå in. De bestämde djuren gå också in och arken tillstänges. Mängden förvånades, men lugnade sig snart och fortsätter sina nöjen och sitt sorglösa lif.

Men dagen kom. Solen uppgick strålände som vanligt och himmelen var klar och tusentals logo ett medlidsamt löje åt Noah och hans förutsägelser. Landtbrukaren skötte om sina åkrar och sina hjordar som förr, och handtverkaren fortsatte sitt arbete. Bröllop, gästabud och nöjen pågå och allt är lif och lust. Då börjar himlen plötsligt mörkna. Svarta skyar åka upp på himlahvalfvet, åskan duntrar och snart faller regnet i strömmar och störtskurar. Djupens källor öppna sig och hela floder af vatten framvälla. Floderna stiga öfver sina bräd-

dar och öfersvämna dalarna. Träd, hus, menniskor och boskap borttryckas. Några fly till höjderna, men vattnet stiger och de finnas snart icke mera. Andra skynda med sina barn till bergen — men äfven der hinner vattuflo den dem och ropen tystna och snart höres endast vattnets brus och vindens sång; och Noahs ark vaggar ensam öfver ändlösa, öde vatten. Allt är dödt. Alla som föraktade Guds nåd äro döda. Förödel sen tog bort dem. *“De begagnade icke den tid i hvilken de söktes.”* »Men såsom Noahs dagar voro, så skall och människans Sons tillkommelse vara.

olen i mörker och månen i blod eller hvad säger skriften om jordens sista tid? Forskningar angående tiden

för Kristi ankomst, tecknen förut, såsom falska profeter, jordbäfningar, krig, pest, hunger, förskräckliga syner, vilddjurets tal 666 m. m., framställda af E. Wilh. Berglund. Andra **tillökta** upplagan. **Första upplagan å 4,000 ex. tog slut på åtta månader.** Boken hvars pris är 30 öre, häftad; 60 öre kartongerad och med bihang, samt 75 öre fullständig och i praktband, erhålles i bokhandeln, samt från författaren, hvars adress är Uplandsgatan 36, Stockholm. Kommissionärer erhålla stor rabatt. Profhäfte sändas mot tre tio-öres frimärken.

Pris 15 öre.

